

K E L T A I N E N K I R J A S T O

HARUKI MURAKAMI

MAAILMAN-
LOPPU
JA
IHMEMAA

K E L T A I N E N K I R J A S T O

HARUKI MURAKAMI:

Suuri lammasseikkailu (1982, suom. 1993)

Sputnik-rakastettuni (1999, suom. 2003)

Kafka rannalla (2002, suom. 2009)

Norwegian Wood (1987, suom. 2012)

1Q84 (osat 1 ja 2 2009, osa 3 2010, suom. 2013)

Värittömän miehen vaellusvuodet (2013, suom. 2014)

Maailmanloppu ja ihmema (1985, suom. 2015)

HARUKI MURAKAMI

Maailmanloppu
ja ihmemaa

Suomentanut

RAISA PORRASMAA

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Romaanissa on käytetty otteita seuraavista suomennoksista:
William Shakespeare: *Henrik IV*, osa 2,
suom. Matti Rossi (WSOY, 2004)
Jorge Luis Borges: *Kuvitteellisten olentojen kirja*,
suom. Sari Selander (Teos, 2009)
William Wordsworth: Oodi, suom. Yrjö Jylhä (Otava, 1954)
Albert Camus: *Sivullinen*, suom. Kalle Salo (Otava, 2012)
Fjodor Dostojevski: *Karamazovien veljekset*,
suom. Martti Anhava (Otava, 2014)

Suomentaja kiittää Alfred Kordelinin Yleistä Edistys- ja Sivistysrahastoa ja Taiteen edistämiskeskusta saamistaan apurahoista. Suomentaja haluaa myös esittää lämpimät kiitokset Kai Niemiselle ja Antti Valkamalle korvaamattomasta avusta.

The Japan Foundation on tukenut tämän teoksen suomentamista.

JAPANFOUNDATION

Japaninkielinen alkuteos 村上春樹 『世界の終わりとハードボイド・ワンダーランド』 ilmestyi 1985.

Sekai no owari to hadoboirudo wandarando © 1985 by Haruki Murakami

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2015

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-8185-7

*Miksi voi aurinko loistaa
Miksi voi lintuset laulaa
Tiedä ei linnut, tähtösetkään,
ett' maailmain loppunut on kokonaan.*

THE END OF THE WORLD

OMENAPUU-
METSÄ

EIÄINTEN-
AITAUS

KOLME
VAHTI-
TORNIA

VANHAT
KASARMIT

UPSEERIN
ASUNNOT

KELLO-
TORNI

PÖHJÖIS
AUKIO

PORTIN-
VARTIJAN
MÖKKI

VARJOJEN
AUKIO

LÄNTINEN
SILTA

VIRKÄ-ASUNNOT

METALLI-
VALIMO

KANAVA

VANHA
SILTA

LÄNTINEN
KUKKULA

TEHDASKORTTELI

TYÖLÄISTEN
ASUINALUE

SYVA
LAAKSO

PENSAIKKOA

LÄMPI

ETELÄINEN
KUKKULA

PENSAIKKOA

THEIMUURI

1

Kovaksikeitetty ihmemaa: Hissi, äänettämyys, lihavuus

Hissi nousi äärimmäisen hitaasti. Ainakin arvelin sen nousevan, mutta en ollut varma. Suuntavaistoni oli kadonnut, koska vauhti oli niin hidas. Hissi saattoi laskeutua tai olla täysin liikkumatonkin, mutta äskeisten tapahtumien perusteella tuntui näppärimmältä päätellä, että se nousi. Kyseessä oli kuitenkin vain arvaus, päätelmä vailla minkäänlaista perustaa. En tiennyt, oliko hissi noussut kaksitoista kerrosta ja laskenut kolme vai kiertänyt maapallon ympäri.

Tämä hissi oli täysin toisenlainen kuin oman taloni halpa ja yksinkertainen, vähän kaivosankoa kehittyneempi hissi. Miltei liian erilainen, jotta niitä kahta olisi voinut pitää samaa tarkoitusta varten valmistettuina, samalla nimellä tunnettuina koneina, joilla oli samanlainen rakenne. Nuo kaksi hissiä olivat toisistaan niin kaukana kuin ajatella saattoi.

Ensinnäkin oli kyse tilasta. Hissi, jolla nyt matkasin, oli niin tilava, että sitä olisi voinut käyttää kompaktina toimistohuoneena, johon olisi mahtunut pöytä, lokerikko ja toimistokaappi, ja sittenkin olisi jäänyt tilaa. Siihen olisi saattanut mahtua vaikka kolme kamelia ja kookospalmu. Toiseksi oli kyse siisteydestä. Se oli siisti kuin uusi ruumisarkku. Ympäröivät

seinät ja katto olivat täysin tahrattomana kiiltelevää ruostumatonta terästä, lattiaa peitti pitkäkarvainen sammaleenvihreä matto. Kolmanneksi se oli kammottavan hiljainen. Astuessani sisään ovet suhahtivat kiinni ääneti – kirjaimellisesti ääneti – eikä sen jälkeen kuulunut pihahdustakaan, niin ettei tiennyt liikkuko hissi vai oliko se pysähtynyt. Se oli kuin hiljaa virtaava syvä joki.

Lisäksi sieltä puuttui suurin osa varusteista, jotka tulisi ilman muuta asentaa hisseihin. Ensinnäkään siellä ei ollut paneelia, jossa on painikkeita ja katkaisimia: ei kerrosnumeropainikkeita, ei oven avausnappulaa tai hätäpysäytysnappia. Ei yhtään mitään. Niinpä aloin tuntea oloni todella turvattomaksi. Eivätkä ainoastaan nappulat puuttuneet: ei näkynyt myöskään kerrosnumerolamppua, ei maksimihenkilömäärästä tai turvallisuusseikoista kertovaa kylttiä, ei edes laattaa, jossa olisi luke-
nut valmistajan nimi. Edes hätäuloskäynnistä ei ollut tietoa. Se oli todellakin kuin ruumisarkku. Moinen hissi ei ollut mitenkään voinut saada pelastuslaitoksen lupaa. Kai hissejäkin jotkut säännöt koskivat.

Tuijottaessani tiukasti neljää ruostumattomasta teräksestä valmistettua seinää, jotka eivät paljastaneet mitään, muistin lapsena elokuvissa näkemäni Houdinin suuret taikatemput. Hänet sidottiin lukuisilla kierroksilla köyttä ja ketjua ja suljettiin suureen tynnyriin, jonka ympärille puolestaan kieputettiin raskasta ketjua. Koko komeus pudotettiin Niagaran putoukseen tai jäiden sekaan Pohjanmereen. Vedin syvään henkeä ja vertasin sitten rauhallisesti tilannettani Houdinin tilanteeseen. Omani oli häntä edullisempi siinä mielessä, ettei minua ollut sidottu, mutta epäedullisempi, koska en tiennyt tempun ratkaisua.

Tarkemmin ajateltuna en tiennyt ratkaisua, mutta en oikeastaan edes sitä, liikkuko hissi vai oliko se pysähtynyt. Yskäisin kokeeksi, mutta yskäisy oli jotenkin merkillinen. Se ei kaikunut normaalisti. Kuului vain omituisen latteaa ääni, kuin savikokkare

olisi heitetty tasaiseen betoniseinään. En mitenkään voinut uskoa äänen päässeen sisältäni. Kokeilin vielä kerran, mutta tulos oli sama, ja lopetin yskimisen siihen.

Hissin koneisto oli saattanut rikkoutua, tai hissien kuljettaja – jos oletettiin sellaisesta roolista vastaavan ihmisen olevan olemassa – oli saattanut kokonaan unohtaa minun olevan laatikon sisässä: toisinaan olemassaoloni unohdettiin. Joka tapauksessa olin nyt suljettuna tähän ruostumattomasta teräksestä valmistettuun lukittuun huoneeseen. Yritin kuunnella tarkkaavaisesti, mutta korviini ei kantautunut minkäänmoista ääntä. Painoin korvani tiukasti metalliseinään, mutten silti kuullut mitään. Seinään jäi vain vaalea korvani muotoinen jälki. Hissi oli kuin erikoislaatuinen metallilaatikko, jonka tarkoitus oli imeä kaikki äänet. Yritin kokeeksi viheltää Danny Boyta, mutta tuloksena oli vain keuhkotautisen koiran huokailua muistuttava ääni.

Annoin periksi, nojauduin seinää vasten ja aloin laskea taskussani olevia kolikoita saadakseni ajan kulumaan. Oikeastaan ajan tappaminen oli minun ammatissani olevan ihmisen kannalta samanlainen tärkeä harjoitus kuin kumipallon puristelu ammattinyrkkeilijälle. Kyse ei ollut ajan tappamisesta sen varsinaisessa merkityksessä. Vain jatkuva toistaminen voi korjata vinoutuneen taipumuksen normaaliksi.

Pidin joka tapauksessa huolta, että minulla oli aina taskuissani melkoinen määrä kolikoita. Panin sadan ja viidensadan jenin kolikot oikeanpuoleiseen taskuun ja viidenkymmenen ja kymmenen jenin kolikot vasempaan. Yhden jenin ja viiden jenin kolikot pistin pikkutaskuun enkä periaatteessa laskenut niitä ollenkaan. Työnsin molemmat kädet taskuihin, laskin oikealla kädellä sadan ja viidensadan jenin kolikot ja samanaikaisesti vasemmalla kädellä viidenkymmenen ja kymmenen jenin kolikot.

Aluksi se on varsin hankala tehtävä, vaikka ihmisen, joka ei ole sellaista laskemista kokeillut, saattaa olla vaikea sitä kuvitella. Oikean- ja vasemmanpuoleinen aivopuolisko suorittavat

täysin eri laskelmia ja lopuksi yhdistävät ne toisiinsa kuin halkaistun vesimelonin puoliskot. Tottumattomalle se on erityisen hankalaa.

Tarkkaan ottaen en tiedä, käytetäänkö oikeaa ja vasenta aivopuoliskoa todella erikseen. Aivotutkimuksen ammattilainen käyttäisi ehkä erilaista ilmaisua, mutta minä en olekaan aivotutkija, ja lisäksi tunnen todellakin käyttäväni niitä erikseen. Jo laskemisen loputtua minut valtaava väsymyksen tunne on mielestäni aivan erilaatuinen kuin tavallisen laskemisen jälkeinen. Siksi arvelen käytännössä laskevani oikealla aivopuoliskolla oikean taskun ja vasemmalla vasemman.

Taidan oikeastaan olla sitä tyyppiä, joka suhtautuu kaikenlaisiin ilmiöihin, asioihin ja olentoihin käytännöllisesti. Se ei johdu siitä, että olisin luonteeltani mukavuudenhaluinen – tietenkin myönnän olevani jonkin verran taipuvainen siihenkin – vaan siitä että olen huomannut että hyvin usein käytännöllisyyden sanelema suhtautuminen asioihin johtaa lähemmäs niiden todellisen luonteen ymmärtämistä kuin niiden oikeaoppinen tulkitseminen.

Jos esimerkiksi ajateltaisiin, ettei maapallo olekaan pallon muotoinen vaan valtavan kahvipöydän, niin minkälaisia hankaluuksia siitä seuraisi jokapäiväisen elämän tasolla? Tämä on luonnollisesti melkoinen ääriesimerkki, sillä eihän nyt tietenkään käy päinsä luoda kaikkea uusiksi aivan omapäisesti. Kuitenkin siinä tapauksessa, että ajattelee maailman olevan valtava kahvipöytä, päästään siististi eroon kaikista niistä maapallon pallonmuotoisuudesta seuraavista, monenmoisista pikkuongelmista – kuten vetovoima tai päivämääräraja tai päiväntasaaja – joilla ei vaikuta olevan kovin kummoista roolia. Montakohan kertaa täysin tavanomaista elämää viettävä ihminen joutuu kohtaamaan päiväntasaajaan tai vastaavaan liittyviä ongelmia?

Näin ollen pidän huolen, että tarkastelen asioita mahdollisimman käytännöllisestä näkökulmasta. Mielestäni maailma koostuu lukuisista mahdollisuuksista, joita on itse asiassa rajatto-

masti. Niistä valitseminen jää kaiketi jossain määrin maailman muodostavien ihmisyksilöiden vastuulle. Maailmahan on tiivistetyistä mahdollisuuksista syntynyt kahvipöytä.

Palatakseni alkuperäiseen aiheeseen: täysin erilaisten laskelmien suorittaminen yhtä aikaa oikealla ja vasemmalla kädellä ei ole lainkaan helppo juttu. Minultakin vei pitkän aikaa tottua siihen. Mutta kun siihen on tottunut, toisin sanoen on tempun kerran oppinut, ei taito häviä helposti, vaan on kuin polkupyörällä ajaminen tai uiminen. Se ei kuitenkaan tarkoita, ettei tarvitsisi harjoitella. Jatkuvan harjoittelun avulla taito kehittyy, tyyli hienostuu. Siksi kokoan taskuihin kolikoita ja lasken niitä silloin kun on aikaa tapettavana.

Nyt minulla oli taskussani kolme viidensadan jenin ja 18 sadan jenin kolikkoa, seitsemän viidenkymmenen jenin kolikkoa ja 16 kymmenen jenin kolikkoa. Yhteissummaksi tuli 3810 jeniä. Laskeminen ei ollut lainkaan vaivalloista, se oli helpompaa kuin sormien ynnäily. Nojauduin tyytyväisenä teräseinään ja tuijotin etuovea, joka ei vielääkään auennut.

En voinut ymmärtää, miksi hissin ovi pysyi näin kauan kiinni. Päädyin kuitenkin pienen pohdinnan jälkeen hylkäämään kaksi hypoteesia, joista toisen mukaan laite oli rikkoutunut ja toisen mukaan hissistä vastaavat ihmiset olivat unohtaneet olemassaoloni. Kumpikaan ei nimittäin ollut realistinen. En tietenkään väitä, ettei todellisuudessa sattuisi koneiden rikkoutumista tai etteivät ihmiset voisi olla huolimattomia. Päinvastoin ymmärrän, että todellisessa maailmassa sattuu tiuhaan sen lajin onnettomuuksia. Mutta eikö erityislaatuisessa todellisuudessa – mikä tarkoittaa siis tietenkin typerää matelevaa hissiä – pitäisi käytännöllisesti pitää ei-erityislaatuisuutta paradoksaalisena erityislaatuisuutena ja näin ollen poistaa se mahdollisuuksien joukosta? Voisivatko ihmiset, jotka laiminlyövät koneiston huollon ja unohtavat ohjata hissiä matkustajan ollessa sisällä, valmistaa näin eksentrisiä ja viimeisteltyjä hissejä?

Vastaus oli tietenkin ei.

Sellaista tuskin tapahtuu.

Tähän mennessä *he* olivat olleet pelottavan neuroottisia, varovaisia ja täsmällisiä. He olivat kiinnittäneet huomiota pienimpiinkin yksityiskohtiin aivan kuin olisivat kulkeneet jokaista askelta mittaillen. Kun olin astunut rakennuksen eteiseen, kaksi vartijaa oli pysäyttänyt minut, kysynyt ketä olin menossa tapaamaan, varmistanut olinko vieraslistalla, tarkastanut ajokorttini, varmistanut taustani keskustietokoneelta, tutkinut minut metallinpaljastimella ja sitten työntänyt minut tähän hissiin. Raha-pajan tutustumisretkelläkään ei saisi osakseen niin tiukkaa tarkastusta. Siksi oli vaikea ajatella *heidän* yhtäkkiä tässä vaiheessa luopuneen huolellisuudesta.

Näin ollen jäljelle jäi vain mahdollisuus, että *he* olivat tietoisesti asettaneet minut tähän tilanteeseen. Ilmeisesti he eivät halunneet minun pystyvän päättelemään hissin liikkeitä. Siksi he liikuttivat hissiä niin hitaasti, etten tiennyt nousiko vai laskiko se. Hississä saattoi olla valvontakamerakin. Vartijoiden huoneessa aulassa oli ollut rivissä tv-ruutuja, eikä olisi mitenkään hämmästyttävää, että yksi niistä näyttäisi hissin sisustaa.

Ikävystyttyäni aioin ruveta etsimään valvontakameraa, mutta tarkemmin ajateltuna en olisi hyötynyt mitään vaikka olisin sellaisen löytänytkin. Olisin vain saanut vastapuolen varovaiseksi, he olisivat saattaneet liikuttaa hissiä vieläkin hitaammin, ja sitä en halunnut. Myöhästyisin vain tapaamisesta.

Lopulta päätin koettaa kestää tekemättä mitään erityistä. Olin tullut tänne suorittamaan minulle osoitetun virallisen työtehtävän. Ei ollut mitään pelättävää, eikä syytä jännittää.

Nojauduin seinään ja työnsin molemmat käteni taskuihin. 3750 jeniä. Ei minkäänlaista ponnistelua. Homma oli hoidettu hetkessä.

3750 jeniä?

Se oli eri summa.

Olin laskenut väärin.

Tunsin hien kihoavan kämmeniini. En ollut kertaakaan kolmen vuoden aikana erehtynyt kolikoita laskiessani, en yhtä ainuttakaan kertaa. Tämä oli huono merkki, ei siitä mihinkään pääsyt. Minun oli saatava tilanne haltuun ennen kuin huono enne toteutuisi onnettomuutena.

Suljin silmäni ja tyhjensin oikean ja vasemman aivopuoliskon kuin olisin pessyt silmälaseja. Sitten vedin käteni taskusta, avasin kämmenet ja annoin hien kuivua. Se riitti, valmistauduin yhtä näppärästi kuin Henry Fonda Warlockissa juuri ennen taisattelua. Tietysti yhdentekevää, mutta minä nyt vain satun rakastamaan Warlock-filmiä.

Varmistuttuani että molemmat kämmeniini olivat täysin kuivuneet, työnsin ne uudelleen taskuun ja aloitin laskemisen kolmannen kerran. Jos kolmannen kerran kokonaissumma vastaisi aiempaa kokonaissummaa, ei olisi mitään ongelmaa. Kuka tahansa erehtyy joskus. Olin joutunut erityisiin olosuhteisiin ja tullut neuroottiseksi, ja täytyi myöntää että olin ollut hieman liiankin itsevarma. Sen vuoksi olin sortunut alkeelliseen virheeseen. Oikeaan lukumäärään pääseminen helpottaisi joka tapauksessa. Hissin ovi kuitenkin aukesi sitä ennen. Oven puoliskot liukuivat pehmeän äänettömästi auki, ilman minkäänlaista ennakkoilmoitusta.

Olin keskittynyt taskuissani oleviin kolikoihin enkä siksi heti tajunnut oven avautumista. Tai vaikka näinkin oven avautuvan, en pystynyt vähään aikaan käsittämään, mitä se käytännössä merkitsi. Tietenkin se tarkoitti että kaksi tilaa, joiden yhteyden ovi oli siihen asti katkaissut, yhdistyivät nyt toisiinsa; hissi, jolla matkasin, oli tullut perille.

Lakkasin liikuttamasta sormia taskuissani ja vilkaisin ovesta. Ulkopuolella oli käytävä, jossa seisojia tyttö. Pulsa tyttö, joka oli pukeutunut vaaleanpunaiseen jakkupukuun ja vaaleanpunaisiin korkokenkiin. Silkinsileä, kiiltävä puku istui hyvin, ja tytön kas-

votkin olivat yhtä sileät. Tarkasteltuaan minua arvioivasti tyttö nyökkäsi. Se vaikutti kehotukselta. Jätin kolikoiden laskemisen sikseen ja astuin käytävään. Hissin ovi sulkeutui takanani välittömästi, kuin olisi vain odottanut, että tulisin ulos.

Käytävässä katselin ympärilleni, mutten saanut silmiini mitään, mikä olisi vihjannut olosuhteista, joihin olin joutunut. Käytävä oli selvästi rakennuksen sisällä, mutta sellaisen seikan nyt ymmärtäisi koululapsikin.

Rakennus oli joka tapauksessa miltei epätavallisen ilmeettömästi sisustettu. Samoin kuin hississä, materiaalit olivat korkealuokkaisia, mutta sisustuksessa ei ollut mitään mieleen jäävää. Lattia oli kauniisti kiillotettua, loistavaa marmoria, seinät kellertävän valkoiset kuin muffinit, joita popsin aamupalaksi. Käytävän molemmin puolin oli rivissä jyrkeviä, vankasta puusta valmistettuja ovia, joista kuhunkin oli kiinnitetty huoneen numeron kertova metallinen laatta, mutta numerot olivat epäjärjestyksessä ja järjettömiä. Numeron 936 vieressä oli 1213, seuraavaksi tuli 26. Jokin oli selvästi hullusti.

Nuori nainen oli vähäpuheinen. ”Tätä tietä”, hän oli sanonut minuun päin kääntyen, mutta vain hänen huulensa olivat liikkuneet, ääntä ei ollut kuulunut. Olin ennen tämän työn aloittamista käynyt pari kuukautta huulilta lukemisen kurssilla, joten ymmärsin kutakuinkin mitä hän sanoi. Aluksi ihmettelin, mitä korvilleni oli tapahtunut. Hissi oli äänetön, yskiminen ja viheltely eivät kaikuneet normaalisti, kykyni aistia ääniä oli kerrassaan heikentynyt.

Kokeilin yskäistä. Yskäisyn ääni oli edelleen matala, mutta kaikui silti huomattavasti kelloisemmin kuin äsken hississä. Se rauhoitti minua, ja pystyin taas luottamaan jossain määrin korviini. Kaikki hyvin, korvissani ei ollut vikaa; ongelma oli tyttön puhettavassa.

Seurasin tyttöä. Terävät korot takoivat lattiaa kuin kivenhakkaaja alkuiltapäivästä, niin että tyhjä käytävä kajahteli. Tytön

sukkahousuihin verhotut reidet heijastuivat selvästi marmori-lattiasta.

Tyttö oli täyteläisen pullea. Hän oli nuori ja kaunis, mutta silti lihava. Nuori ja kaunis nainen, joka on ylipainoinen, on jotenkin merkillinen asia. Katselin tarkkaan hänen niskaansa, käsivarsiaan ja jalkojaan siinä hänen perässään astellessani. Liha oli kinostunut hänen vartalolleen kuin yön aikana ääneti pyryttänyt lumi.

Hämmennyn aina ollessani nuoren ja kauniin ylipainoisen naisen seurassa. En itsekään tiedä mistä se johtuu. Ehkä alan vain luonnostani kuvitella hänen ruokailutottumuksiaan. Mieleeni nousee automaattisesti näkymä hänestä rouskuttelemassa lautaselle jäänyttä lisäkevesikrassia tai pyyhkimässä leivänpalalla kermakastikkeen viimeisiä tippoja, joita ei henno jättää täh-teeksi. Niin käy aivan väistämättä. Mieleeni syöpyy kuin etsatuna kuva hänen aterioinnistaan, se täyttää kaikki ajatukseni enkä pysty keskittymään mihinkään muuhun.

Pelkästään ylipainoinen nainen on mikä on. Hän on kuin pilvi: kelluu samassa tilassa, mutta hänellä ei ole mitään tekemistä kanssani. Mutta nuori ja kaunis ylipainoinen nainen on aivan eri juttu. Minun on valittava jokin asenne suhteessa häneen. Toisin sanoen saatan päätyä sänkyyn hänen kanssaan, ja se todennäköisesti saa minut hämmennyksiin. Ei ole aivan yksinkertaista mennä sänkyyn naisen kanssa, kun pää ei toimi kunnolla.

En kuitenkaan missään nimessä inhoa lihavia naisia. Hämmentyminen ja inhoaminen eivät ole synonyymeja keskenään. Olen tähän mennessä ollut sängyssä monen ylipainoisen, nuoren ja kauniin naisen kanssa, eivätkä ne yleisesti ottaen ole olleet mitenkään huonoja kokemuksia. Jos hämmennys johdattaa sopivaan suuntaan, lopputulos voi olla harvinaisen kauniskin. Tietenkin voi myös olla, etteivät asiat sujukaan. Seksi on varsin hienovaraista toimintaa, se on täysin eri asia kuin käydä

sunnuntaina ostamassa termospullo tavaratalosta. Kunkin kauniin, nuoren ja ylipainoisen naisen liha asettuu kehossa eri tavoin, tietynlainen lihavuus johdattaa sopivaan suuntaan, toisenlainen taas hämmentää pinnallisia tunteitani.

Siinä mielessä lihavan naisen kanssa sänkyyn meneminen on minulle haaste. Samoin kuin on lukuisia tapoja kuolla, on myös lukuisia tapoja lihoa.

Kutakuinkin sellaista pohdiskelin kävellessäni nuoren, kauniin ja ylipainoisen naisen takana. Hän oli kietonut valkoisen huihin vahvan pinkin sävyisen jakkunsa harteille. Miellyttävän pulleista korvalehdistä roikkui pitkänmalliset kultaiset korvakorut, jotka välkähtelivät kuin merkkivalot hänen kävellessään. Ylipainosta huolimatta hän liikkui varsin keveästi. Tietysti jämkät alusvaatteet saattoivat muotoilla hänen vartalooan niin että se näytti hyvältä, mutta senkin mahdollisuuden huomioon ottaen hänen lantionsa keinui kiinteänä ja tyydytystä tuottavana. Pidän hänestä. Hän oli juuri sopivalla tavalla pyylevä.

En yritä selitellä, mutta minua miellyttäviä naisia ei ole kovin paljon. Enemmän on heitä, jotka eivät juuri ole makuuni. Niinpä silloin harvoin, kun pidän jostakusta, tekee mieli hieman testata tuota mieltymystä. Haluan varmistaa, pidätkö hänestä todella, ja jos pidän, miten homma toimisi.

Niinpä asetuin tytön rinnalle ja pahoittelin, että olin myöhästynyt tapaamisesta kahdeksan tai yhdeksän minuuttia. ”En tiennyt, että sisäänkäynnin muodollisuuksiin kuluisi niin paljon aikaa”, sanoin. ”Ja hissikin on hidas. Olin kyllä paikalla reilusti ennen tapaamisaikaa.”

Ymmärrän, hän nyökkäsi lyhyesti. Hänen kaulansa tuoksui hajuvedeltä. Tuoksu toi mieleen kesäaamuisen melonipellon, ja se sai minussa aikaan ihmeellisen tunteen, sekavan ja kaihoisan, kuin kaksi toisiinsa liittymätöntä muistoa olisi yhdistynyt jossakin minulle tuntemattomassa paikassa. Joudun välillä sel-

laiseen mielentilaan, ja usein jokin tietty tuoksu saa sen aikaan. En osaa selittää miksi.

”Melkoisen pitkä käytävä”, sanoin tytölle jutustelumielessä. Hän vilkaisi minua vauhtia hidastamatta. Siinä kahdenkymmenen tai kahdenkymmenenyhden tienoilla, päätätelin. Silmät ja nenä olivat selväpiirteiset, iho kaunis.

”Proust”, hän sanoi minuun katsoen. Tai oikeastaan hän ei lausunut ääneen ”Proust” vaan minusta vain tuntui, että hänen huulensa liikkuvat kuin hän olisi sanonut ”Proust”. Edes hengityksen ääntä ei kuulunut. Oli kuin hän olisi puhunut paksun lasin toiselta puolelta.

Proust?

”Marcel Proustko?” yritin kysyä häneltä.

Hän katsoi minua merkittävästi. ”Proust”, hän toisti. Annoin periksi ja jättäydyin taas hänen taakseen, ja yritin tosissani etsiä vastinetta huulten ”Proust”-muotoiselle liikkeelle. Lausuin hiljaa yksi toisensa perään sellaisia irrallisia sanoja kuin ”ruusutina” tai ”kruusata” tai ”pursotin” mutta yksikään niistä ei täysin vastannut huulteni liikkeitä. Tuntui että hän oli todellakin sanonut ”Proust”. Sitä en kuitenkaan ymmärtänyt, miten pitkä käytävä olisi voinut liittyä Marcel Proustiin.

Ehkä hän viittasi Marcel Proustiin pitkän käytävän metaforana. Se tuntui kuitenkin kovin kaukaa haetulta ja oli mielestäni ilmaisuna epäystävällinen. Saatoin tosin vielä ymmärtää, että Proustin teossarjaan viitattiin pitkän käytävän metaforana, mutta toisinpäin se tuntui turhan merkittävältä.

Käytävä pitkä kuin Marcel Proust?

Kuljin joka tapauksessa sitä pitkää käytävää hänen perässään. Se jatkui ja jatkui. Käännymme useita kertoja kulman ympäri, nousimme ja laskeuduimme viisi tai kuusi matalaa porrasta. Tavallisen kokoisen rakennuksen pinta-alasta olisimme taitta- neet jo viides- tai kuudesosan. Ehkä kuljimmekin edestakaisin Escherin optisten harhakuvien kaltaisessa paikassa. Näky-

mät ympärillämme eivät muuttuneet lainkaan, vaikka kuinka kuljimme. Marmorilattia, munanväriset seinät, järjettömät huoneennumerot ja puiset ovet joissa oli teräksiset ovenkahvat. Missään ei näkynyt ikkunoita. Tytön korkojen kopina kaikui koko ajan samalla tasaisella rytmillä, ja minä seurasin hänen jäljessään lenkkikengät litisten kuin pohjat olisivat sulaneet. Kenkieni lätinä kaikui tavallistakin tahmeampana, niin että aloin miltei tosissani pelätä pohjien puolesta. Kävelin tosiaankin ensi kertaa elämässäni lenkkareissa marmorilattialla, joten en pystynyt kunnolla päättelemään, oliko ääni tavallinen vaiko ei. Kuvittelin sen olevan ehkä puoliksi tavallinen ja puoliksi epätavallinen, sillä tuntui kuin kaikkea mahdollista olisi täällä ohjailtu sellaisessa suhteessa.

Olin keskittänyt hermoni niin tiukasti omien lenkkikenkieni ääneen että kun tyttö äkkiä pysähtyi, en huomannut sitä vaan tömähdin hänen selkäänsä rinta edellä. Hänen selkäänsä oli miellyttävän pehmeä kuin hyvin muodostunut sadepilvi, ja niskansa tuoksui mainitsemaaltani melonihajuviedeltä. Tyttö heilahti törmäyksen voimasta eteenpäin, joten tartuin kiireesti häntä molemmista hartioista ja tuin hänet pystyyn.

”Anteeksi”, pahoittelin. ”Olin ihan ajatuksissani.”

Pulsa neiti katsoi minuun punastuen. En tietenkään voinut olla varma, mutta hän ei vaikuttanut suuttuneelta. ”Tatsuseru”, hän sanoi ja hymyili hieman. ”Sera”, hän sanoi sitten hartioitaan kohauttaen. Oikeasti hän ei tietenkään sanonut niin, vaan hänen huulensa vain liikkuivat, kuten olen jo useita kertoja maininnut.

”Tatsuseru?” kokeilin sanoa ääneen kuin kysyäkseeni itseltäni. ”Sera?”

”Sera”, hän toisti päättäväisesti.

Se kalskahti ikään kuin turkin kieleltä, mutta ongelmana oli, etten ollut koskaan kuullut turkin kieltä. Se ei siis välttämättä ollut turkkia. Hämmennyin yhä enemmän ja luovuin yrityksestä

keskustella hänen kanssaan. Olin vielä harjaantumaton huulilta luvussa. Se on hyvin hienovaraista toimintaa eikä mikään kikka, jonka voi hallita täydellisesti käytyään pari kuukautta kansalaisopiston kurssilla.

Tyttö otti takkinsa taskusta esiin pienen soikean sähköavaimen ja asetti sen täsmälleen numerolla 728 merkityn oven lukon päälle. Kuului loksahdus ja lukko avautui. Melkoinen laite.

Tyttö avasi oven ja jäi seisomaan oviaukkoon pitääkseen ovea auki, ja minuun päin kääntyen hän sanoi: ”Somuto, sera.”

Nyökkäsin ja astuin sisään.

HARUKI MURAKAMIN (s. 1949) kirjoista otetaan Japanissa miljoonapainoksia. Murakamin kansainvälinen suosio on liki yhtä huikea. Hän on julkaissut romaaneja, novelleja ja tietokirjoja, joita on käännetty yli 40 kielelle. Lisäksi hän on kääntänyt japaniksi amerikkalaista kirjallisuutta, mm. John Irvingiä, F. Scott Fitzgeraldia ja Raymond Carveria. Hän on opiskellut elokuva-alaa ja pyörittänyt jazzklubia. Murakamin romaanista *Norwegian Wood* tehtiin myös suosittu elokuva.

Maaailmanloppu ja ihmemaa on Murakamia fantastisimmillaan. Se on yksi hänen ennen suomentamattomia pääteoksiaan, jossa tarina kiittää ja mielikuvitus laukkaa valloillaan kuin romaanin yksisarviset.

”Mielikuvituksellista, mystistä ja hauskaa... fantasiamaailma, joka olisi voinut olla Franz Kafkan käsialaa.”

PHILADELPHIA INQUIRER

”Yhdistelmä amerikkalaista komediaa ja japanilaista kauhua.”

ESQUIRE

Päällys: Jussi Kaakinen

<p>#kirja WWW.KIRJA.FI</p>	 9 789513 181857 84.2 ISBN 978-951-31-8185-7	
---------------------------------------	--	---